

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลและคุ้มครองเด็กในชุมชน

ผลพวงของการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาประกอบกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก อาทิ สถานการณ์โครงสร้างประชากร การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก อาชญากรรมข้ามชาติ การเปลี่ยนแปลงสู่เทคโนโลยีดิจิทัล วิกฤตโรคระบาด สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ หนี้ครัวเรือนหนี้สาธารณะ ได้เปลี่ยนแปลงสภาพสังคมไทยแบบดั้งเดิมไปอย่างมากมาย ทั้งคุณภาพชีวิตในเขตเมืองที่ตกต่ำ ขนาดครอบครัวที่เล็กลง อัตราการหย่าร้างที่เพิ่มสูงขึ้น สภาพเด็กและเยาวชนที่อยู่โดยปราศจากพ่อแม่ หรือห่างไกลพ่อแม่ที่เพิ่มขึ้น ความล้มเหลวในการกระจายรายได้และโอกาสในการเข้าถึงสิทธิและบริการต่างๆ ส่งผลทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ โครงสร้างและสายใยความเอื้ออาทรของคนในสังคม และครอบครัวแบบเดิมหายไป ฯลฯ สภาพเช่นนี้ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย สะสมและซับซ้อนยิ่งขึ้น สถานการณ์เด็กในประเทศไทยที่กำลังเผชิญอยู่นั้น ประสบปัญหาทั้งในเรื่องของปริมาณและคุณภาพ ในเชิงปริมาณ จำนวนเด็กที่เกิดใหม่น้อยลง และมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ในขณะที่ผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ในอนาคตประชากรในวัยทำงานก็จะมีน้อยลง และต้องดูแลทั้งประชากรผู้สูงอายุและเด็ก ในเชิงคุณภาพนั้น เด็กและเยาวชนไทยกำลังเผชิญปัญหาในทุกด้าน เช่น ปัญหาพัฒนาการไม่สมวัย สาเหตุส่วนใหญ่มาจากครอบครัวไม่มีความรู้ และไม่มีเวลาในการเลี้ยงดู อีกทั้งยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ปัญหาด้านความสามารถทางเชาว์ปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ปัญหายาเสพติด ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ วัฒนธรรม ในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สถานการณ์ปัญหาดังกล่าว นับเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กไทยไปสู่เป้าหมายในอนาคต

สถานการณ์ด้านเด็กซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางและส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวยากจนและการขาดโอกาสทางสังคมยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้เด็กจำนวนมากต้องประสบกับภาวะทุพโภชนาการ การเข้าไม่ถึงบริการทางสุขภาพ การศึกษา และการปกป้องคุ้มครองที่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความรุนแรงที่มีต่อเด็ก การถูกทำร้าย การถูกละเลยทอดทิ้ง และการแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งสร้างความสูญเสียระยะยาวทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้การเป็นเด็กกำพร้า การถูกทอดทิ้งเนื่องจากความยากจน การกระทำทารุณกรรมในครอบครัว ความพิการ และเจ็บป่วยทางจิต เป็นสาเหตุที่พบบ่อยและทำให้เด็กต้องอยู่ในสถานดูแล ซึ่งการที่เด็กถูกแยกออกจากครอบครัวนั้นส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กอย่างมาก ดังนั้นจึงควรป้องกันสาเหตุที่ทำให้เด็กต้องแยกจากครอบครัว มากกว่าการตั้งรับปัญหาเหล่านี้ ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ อาจส่งผลให้ประเทศไทยต้องสูญเสียทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ และส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ประเทศควรมุ่งเน้นการลงทุนในเด็กเล็กซึ่งเป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ที่ยั่งยืนเร็ว ยิ่งได้รับผลตอบแทนสูง เพราะเมื่อพัฒนาการของเด็กไปในทิศทางที่ดี จะมีส่วนช่วยลดความเหลื่อมล้ำข้ามรุ่น และสร้างสังคมเท่าเทียมได้ดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีโครงสร้างการคุ้มครองเด็กอยู่ในระดับจังหวัด และเริ่มมีมากขึ้นในระดับตำบล แต่ยังคงขาดกระบวนการทำงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีช่องว่างด้านศักยภาพของผู้ให้บริการ และการขาดบริการบางอย่างที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการป้องกัน และช่วยเหลือคุ้มครองเด็ก ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาระบบการดูแลและคุ้มครองเด็กในชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเด็กดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มากกว่าการคอยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กซึ่งข้อมูลงบประมาณชี้ว่าต้นทุนการช่วยเหลือเด็กมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่การดำเนินการด้านป้องกันมีจำกัด บุคลากรด้านการคุ้มครองเด็กมีปริมาณที่จำกัด ขาดความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กในปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาด้านสุขภาพจิตและความรุนแรง ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ในอนาคตของประเทศและส่งต่อถึงความมั่นคงของประเทศในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลและคุ้มครองเด็กในชุมชนเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก โดยการศึกษาจากข้อมูลวารสารการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ การดูแลและคุ้มครองเด็กตามกฎหมาย ระบบการดูแลและคุ้มครองเด็กของประเทศไทย ผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองเด็กในประเทศไทยที่ผ่านมา รวมทั้งเอกสารทางวิชาการ วารสารทางวิชาการ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและคุ้มครองเด็ก เพื่อสรุปและนำเสนอข้อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลและคุ้มครองเด็กในชุมชน ดังนี้

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลและคุ้มครองเด็กในชุมชน

ระดับนโยบาย

๑. กระทรวงมหาดไทยควรมีนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเรื่องการพัฒนาการคุ้มครองเด็กในชุมชนเป็นนโยบายสำคัญในแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบรรจุแผนงาน โครงการ และงบประมาณดำเนินการด้านการคุ้มครองเด็กไว้ในเทศบัญญัติ หรือข้อบัญญัติด้วย

๒. ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กโดยกำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบการคุ้มครองเด็กในชุมชนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดหรือกระจายอำนาจและทรัพยากรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการด้านการดูแลและคุ้มครองเด็กที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของเด็กและครอบครัว

๓. ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการดูแลและคุ้มครองเด็กที่เชื่อมโยงจากระดับนโยบายระดับจังหวัด และระดับพื้นที่ เพื่อการทำงานที่ประสานเชื่อมโยงและไร้รอยต่อ ดังนี้

๓.๑ *โครงสร้างราชการส่วนกลาง* การพัฒนาที่มุ่งเน้นเฉพาะตัวเด็ก แยกส่วนกับการพัฒนาครอบครัวไม่สามารถสร้างความสำเร็จไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ ดังนั้นจึงควรปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยนำภารกิจด้านการพัฒนาครอบครัวมารวมไว้ในกรมกิจการเด็กและเยาวชน โดยจัดตั้งเป็น *กรมกิจการเด็ก เยาวชน และครอบครัว* เพื่อให้การกำหนดทิศทางการทำงานด้านเด็ก และครอบครัวมีเอกภาพ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาเด็กในครอบครัวสู่คุณภาพ

ในอนาคต ทั้งนี้ รูปแบบโครงสร้างส่วนราชการที่รวมด้านเด็กและครอบครัวไว้ด้วยกัน มีการดำเนินการแล้ว อาทิ ในประเทศแคนาดา ซึ่งเป็นประเทศต้นแบบด้านรัฐสวัสดิการ ใช้ชื่อกระทรวงว่า Ministry of children and family development เป็นต้น

๓.๒ **โครงสร้างระดับพื้นที่** ส่งเสริมให้มีกลไกคณะกรรมการคุ้มครองเด็กพื้นที่ในทุกตำบล ครอบคลุมทุกพื้นที่ และให้กลไกดังกล่าวได้มีส่วนร่วมในกลไกระดับจังหวัดเพื่อสื่อสารถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน และขับเคลื่อนการดำเนินงานการดูแลและคุ้มครองเด็กในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม สามารถเชื่อมโยงนโยบายและบริการการคุ้มครองเด็กที่มีในระดับจังหวัดสู่ระดับพื้นที่ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

๔. ควรเพิ่มอัตรากำลังนักสังคมสงเคราะห์เพื่อทำหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็ก และส่งเสริมความเชี่ยวชาญเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีมาตรฐาน

๕. ควรสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการดูแลและคุ้มครองเด็กให้กับเด็กและเยาวชน ครอบครัว หน่วยงาน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระบบนิเวศน์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและครอบครัว ทั้งนี้ระบบการสื่อสารความรู้ต้องเข้าถึงง่าย และเข้าใจง่าย มีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งสามารถสื่อสารได้รวดเร็วและจำนวนมาก

๖. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการคุ้มครองเด็กทั้งในมิติของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน สำนักอัยการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ที่เชื่อมโยงเป็นฐานข้อมูลกลาง สามารถใช้กำหนดนโยบายและการปฏิบัติ เน้นการเข้าถึงง่าย และใช้ข้อมูลบนระบบที่ปลอดภัยและรักษาความลับเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก

๗. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแล คุ้มครอง และช่วยเหลือเด็กและครอบครัวควรจัดบริการสาธารณะสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ที่เข้าถึงได้ง่าย เพียงพอ อยู่ในชุมชน มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่

๘. มีกรอบทิศทาง การขับเคลื่อนงานด้านการคุ้มครองเด็กของประเทศไทยที่ชัดเจนเพื่อให้มีแนวทางการดำเนินงานสู่เป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน และถ่ายทอดเป้าหมายจากส่วนกลางลงสู่พื้นที่อย่างสอดคล้องเชื่อมโยงและเป็นกรอบทิศทาง การขับเคลื่อนงานสู่เป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการคุ้มครองเด็กเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายการคุ้มครองเด็กในทุกระดับ เพื่อให้การคุ้มครองเด็กของประเทศไทยมีทิศทาง การดำเนินงานที่ชัดเจน รวมทั้งพัฒนาระบบการติดตามประเมินผล

ระดับปฏิบัติการ

๑. ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการคุ้มครองเด็กในชุมชน ตามกฎหมาย ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กระดับตำบล หรือ “ตำบลคุ้มครองเด็ก” ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการดูแลและคุ้มครองเด็กในชุมชน และเป็นที่ยอมรับและรู้จักของประชาชน โดยดำเนินการดังนี้

๑.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้เรื่องการคุ้มครองเด็กในชุมชนเป็นนโยบายหลัก ในแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีทิศทาง การดำเนินงานด้านการดูแลและคุ้มครองเด็กในชุมชนท้องถิ่นที่ชัดเจน และบรรจุแผนงาน โครงการ และงบประมาณดำเนินการด้านการพัฒนาและคุ้มครองเด็กไว้ในเทศบัญญัติงบประมาณ

๑.๒ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามกฎหมาย และระบบนิเวศน์ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและคุ้มครองเด็กในชุมชน จะต้องมีความตระหนัก ถึงความสำคัญของปัญหาด้านเด็กและความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นหากไม่สามารถป้องกันและดูแลเด็ก ในชุมชนได้ ทุกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองเด็กที่ถูกต้อง ตามมาตรฐานสากลและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑.๓ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระบบนิเวศน์ที่เกี่ยวข้องในชุมชนร่วมกันจัดตั้ง ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กในชุมชน เพื่อเป็นกลไกการทำหน้าที่เฝ้าระวัง ดูแล ปกป้อง คุ้มครองและช่วยเหลือเด็ก ในชุมชน ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำหน้าที่ดูแลและคุ้มครองเด็กในชุมชนดังกล่าว รวมทั้ง สร้างการรับรู้ รับทราบเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน

๑.๔ วิเคราะห์ คัดกรองและกำหนดกลุ่มเด็กเป้าหมายที่ชัดเจน รวมทั้งจัดทำแผนการดูแล ช่วยเหลือและคุ้มครองเฉพาะรายกรณี โดยมีแนวทางที่สำคัญในการพัฒนากระบวนการวิเคราะห์และคัดกรอง ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่

๑.๔.๑ เน้นการมีส่วนร่วมของเด็กและครอบครัวในกระบวนการคัดกรองซึ่งผู้เกี่ยวข้อง ในกระบวนการคัดกรองจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในเครื่องมือและหลักเกณฑ์การคัดกรองที่กำหนด ร่วมกัน

๑.๔.๒ ในการคัดกรองให้จำแนกเด็กที่ผ่านการวิเคราะห์และคัดกรองออกเป็นกลุ่มที่ชัดเจน และมีการกำหนดแผนการดูแล ช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กที่เหมาะสมเป็นรายกรณีโดยให้เด็กกลุ่มเป้าหมาย และครอบครัวได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการจัดทำแผนดังกล่าว

๑.๔.๓ เพิ่มประสิทธิภาพบริการคัดกรองเบื้องต้นสำหรับครอบครัวที่มีความเสี่ยง จะสามารถลดการส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์ หรือให้เด็กกลับคืนส่งครอบครัว หรือได้รับการดูแลในรูปแบบ ครอบครัวให้ได้มากที่สุด เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กแยกออกจากครอบครัวตั้งแต่วัยแรก และการตัดสินใจจะต้องเกิด จากนักวิชาชีพ โดยมีการตัดสินใจร่วมกัน ระบบการคัดกรองจะเป็นเครื่องมือในการวางแผน เพื่อประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ในการช่วยเหลือเด็กเฉพาะรายกรณี โดยองค์ประกอบสำคัญของระบบการคัดกรอง ได้แก่

- นักสังคมสงเคราะห์ที่มีหน้าที่ประเมินคัดกรองเบื้องต้น วิเคราะห์หาแนวทาง คุ้มครองช่วยเหลือเด็ก ควรมีจำนวนเพียงพอในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและได้รับการฝึกฝนให้มีความ เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการคุ้มครองเด็ก รวมทั้งวางเส้นทางความก้าวหน้าเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ

- มีกระบวนการตัดสินใจที่ชัดเจน โดยใช้กระบวนการเป็นทีม ในรูปแบบของ คณะกรรมการหรือทีมสหวิชาชีพที่ตัดสินใจร่วมกัน

- มีระบบฐานข้อมูลด้านการดูแลเด็ก ที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ผลจากการตัดสินใจของทีม

๑.๔.๔ เด็กและครอบครัวกลุ่มเป้าหมายควรมีส่วนร่วมในการกำหนดกระบวนการดูแลและ คุ้มครองเด็ก และบริการที่ต้องการและสอดคล้องกับความจำเป็น

๑.๔.๕ เด็กกลุ่มเป้าหมายและครอบครัวรับรู้และเข้าใจในแผนการดูแลช่วยเหลือและ คุ้มครองรายกรณีของตนเอง รวมทั้งมีบุคคลหลักที่รับผิดชอบการเฉพาะรายกรณีที่ชัดเจน และรับรู้หน้าที่ความ

รับผิดชอบ ความเชื่อมโยงส่งต่อตามหน้าที่ภารกิจ เพื่อให้การเฝ้าระวัง ปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กที่อยู่ในชุมชนมีประสิทธิภาพ

๑.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งกำหนดอัตรากำลังนักสังคมสงเคราะห์ทำหน้าที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองเด็ก

๑.๖ พัฒนาระบบฐานข้อมูลเด็กในชุมชนกลุ่มต่างๆที่ผ่านการคัดกรองและจัดกลุ่มไว้ ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลต้องมีมาตรฐาน ปลอดภัย และเชื่อมโยงข้อมูลการจัดบริการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีการจัดลำดับชั้นความลับ/การเปิดเผยข้อมูลอย่างเป็นระบบ

๒. ศูนย์ชุมชนคุ้มครองเด็กระดับตำบลซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการคุ้มครองเด็กในชุมชนจะต้องมีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับระบบการคุ้มครองเด็กกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ทั้งนี้เด็กและครอบครัวจะต้องรับรู้ช่องทางการติดต่อสื่อสารและบุคคลที่เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจในการให้ข้อมูล และพูดคุยถึงสถานการณ์

๓. ระบบการคุ้มครองเด็กในชุมชนควรมีกระบวนการส่งต่อเด็กเพื่อไปรับบริการที่มีความเข้มแข็ง เพื่อสร้างความมั่นใจว่าเด็กจะไม่ต้องถูกส่งไปยังบ้านพักชั่วคราว หรือสถานดูแล เพียงเพื่อช่วยให้เด็กสามารถเข้าถึงบริการ ทั้งที่ครอบครัวยังมีศักยภาพในการดูแลเด็กอยู่ สำหรับกรณีที่ครอบครัวอาจไม่มีศักยภาพเพียงพอในการดูแลเด็กนั้น ควรพัฒนาบริการเลี้ยงดูทดแทนในรูปแบบครอบครัว เช่น ครอบครัวอุปถัมภ์ เป็นต้น

๔. ควรมีการพัฒนาแนวทางการส่งต่อที่เป็นมาตรฐานระหว่างหน่วยงาน อย่างรวดเร็วมีความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้อง และมีประสิทธิภาพบนฐานของกฎหมายและแนวปฏิบัติที่มีอยู่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการอบรมผู้มีอำนาจหน้าที่ในตำบลในการระบุกรณีเด็กที่ประสบปัญหาหรือมีความเสี่ยง การประเมินเบื้องต้น และการส่งต่อ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและการขยายตัวในระดับพื้นที่

๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีอำนาจในการจัดบริการที่สนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดูแลและคุ้มครองเด็กในครอบครัวและชุมชนของตนเอง

๖. มีระบบรายงานและติดตามผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอต่อการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการ

๗. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการสนับสนุนการดูแลเด็กในครอบครัวและชุมชนตามความต้องการและจำเป็นรายกรณี เพื่อให้สามารถสนับสนุนการดูแลเด็กในครอบครัวและชุมชนได้ ทั้งนี้ต้องให้อำนาจตามกฎหมายเพื่อดำเนินการจัดบริการดังกล่าวด้วย

๘. พัฒนาเครือข่ายคุณภาพ ทั้งที่เป็นเครือข่ายในส่วนกลาง เครือข่ายในระดับพื้นที่ที่จะต้องมีส่วนร่วมสนับสนุนให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ

๙. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสร้างสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เป็นชุมชนปลอดภัย ชุมชนพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็ก ชุมชนปลอดภัยชุมชน ฯลฯ
